

W oczekiwaniu na zmiany (od redaktor prowadzącej)

Tegoroczny konsumencki numer Ikar-a zdominowany został (słusznie!) przez zapowiedziane w kwietniu 2018 r. zmiany prawa konsumenckiego w Unii Europejskiej. Planowane jest wprowadzenie dyrektywy o powództwach przedstawicielskich oraz znowelizowanie aż czterech kluczowych dyrektyw konsumenckich (dyrektywa 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych, dyrektywa 93/13/WE o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich, dyrektywa 2011/83/UE o prawach konsumentów, dyrektywa 98/6/WE o podawaniu cen), a co za tym idzie – zmianom ulegną również przepisy polskie. Trudno powiedzieć, kiedy nowe regulacje zostaną uchwalone oraz jaki będzie ich ostateczny kształt. Póki co, propozycje Komisji Europejskiej zamieszczone w „Nowym łądzie dla konsumentów”, znanym głównie z nazwy angielskojęzycznej – *New Deal for Consumers*, prezentuje Agnieszka Kowalczyk-Zagaj. Nie dziwi jednak, że i w innych tekstach pojawia się odniesienie do oczekiwanych zmian. Wiele z nich będzie bowiem miało charakter przełomowy i może istotnie poprawić poziom ochrony konsumentów, dzięki zarówno zwiększeniu uprawnień konsumentów i ułatwieniu korzystania z nich, jak i nowym przepisom w zakresie dochodzenia roszczeń.

W oczekiwaniu na zmiany zajmujemy się też bieżącymi problemami prawa konsumenckiego. Niniejszy numer rozpoczyna artykuł, na który chciałabym zwrócić Państwa szczególną uwagę. Marta Dzieciuch ocenia polski proces legislacyjny w zakresie regulacji rynków finansowych. Autorka nie analizuje w nim słabości poszczególnych przepisów, lecz mankamenty samego procesu legislacyjnego, które mogą mieć bezpośredni wpływ na ochronę konsumentów. Tematyka dotycząca finansowych aspektów prawa konsumenckiego kontynuowana jest w kolejnych tekstach. Bartosz Wyżykowski omawia zasady restrukturyzacji zadłużenia na podstawie przepisów ustawy o kredycie hipotecznym, a Edyta Rutkowska-Tomaszewska wraz z Magdaleną Paleczną przedstawiają ideę odpowiedzialnego kredytowania na rynku niebankowych kredytów konsumenckich w Polsce. Przeglądu decyzji Prezesa UOKiK dotyczących naruszeń zbiorowych interesów konsumentów na rynku usług finansowych w 2017 r. dokonała Aleksandra Drożdż. Artur Tim analizuje regulację upadłości konsumenckiej w prawie polskim i niemieckim w kontekście praktyki forum shopping, natomiast Jan Ulański zastanawia się czy ubezpieczonemu przysługuje status konsumenta?

Problematyką nadal podstawową dla ochrony konsumentów jest zwalczanie nieuczciwych praktyk rynkowych, co widoczne jest też w liczbie tekstów dotyczących odpowiedniej regulacji polskiej i unijnej. W niniejszym numerze można przeczytać teksty powstałe w oparciu o wciąż toczące się postępowania. O pytaniach prejudycjalnych zadanych przez Sąd Najwyższy do Trybunału Sprawiedliwości dotyczących oceny przepisów o agresywnych praktykach rynkowych napisała Katarzyna Lis-Zarrias. Głosę do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 marca 2018 r. (VII AGa 1356/18) poruszającego problematykę winy jako elementu nieuczciwości praktyki rynkowej przygotował Wojciech Janik. Autorzy tego numeru iKAR-a analizują również dochodzenie roszczeń konsumenckich, w szczególności wynikających z nieuczciwych praktyk rynkowych, i to

zarówno na drodze publicznoprawnej (Małgorzata Sieradzka), jak i prywatnoprawnej (Katarzyna Południak-Gierz). Rozważania Macieja Czaplńskiego i Aleksandry Kapnik o rzecznikach konsumentów zainspirowało bliskie 20-lecie tej instytucji w Polsce. I w tym przypadku zmiany legislacyjne i pozalegisłacyjne doprowadziłyby do skuteczniejszej ochrony konsumentów.

W świat nowych technologii konsumentów zabiera Elwira Macierzyńska-Franaszczyk, pisząc o regulacji treści cyfrowych, również w świetle „Nowego Ładu dla konsumentów”. Z każdym rokiem kwestie te będą zyskiwać na znaczeniu, również ze względu na zwiększającą się świadomość konsumentów na temat przysługujących im praw, do czego przyczynia się również iKAR.

Warto też zajrzeć do sprawozdań z trzech konferencji dotyczących tematów istotnych dla konsumentów. Ponieważ uczestniczyłam w każdej z nich, wiem, że były niezwykle udane. Lekturę polecam zwłaszcza tym Czytelnikom, którzy nie mieli możliwości uczestniczenia w tych wydarzeniach.

Czekając na nowości legislacyjne, warto przeczytać monografię *Rethinking EU Consumer Law* (Geraint Howells, Christian Twigg-Flesner, Thomas Wilhelmsson), którą recenzuje w tym numerze Agnieszka Kubiak-Cyrul. Lektura tej pozycji pozwala na ponowne przemyślenie prawa konsumenckiego. Zapraszam do podzielenia się wnioskami w przyszłorocznym numerze iKAR-a poświęconym prawu konsumenckiemu. Cieszę się też na inne teksty, na które czekam do 15 września 2019 r. Z pewnością będzie o czym pisać!

Łódź, 1.09.2018 r.

dr hab. Monika Namysłowska, prof. UŁ
Kierownik Zakładu Europejskiego Prawa Prywatnego
w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ